

تاریخ ادبیات فارسی دهم (طبق حروف الفبا)

تاریخ ادبیات پایه دهم

نام اثر	مؤلف	نظم یا نثر	توضیحات	درس
اتاق آبی	سهراب سپهری	نثر	در متن «کلاس نقاشی» سپهری خاطره ای از یک کلاس دوران تحصیل خویش را با توصیف و چاشنی طنز نوشته است (خاطره نگاری)	۵
اخلاق محسنی	حسین واعظ کاشفی	نثر	کتابی دربارهٔ اخلاق است	۱۴
ارزیابی شتابزده	جلال آل احمد	نثر	این اثر در اصل مجموعهٔ مقالات است اما درس «پیرمرد چشم ما بود» بیان حس و حال عاطفی آل احمد است که با زبانی صمیمانه دربارهٔ نیما نگاشته شده است (زندگی نامه)	۹
اسرارالتوحید	محمد بن منور	نثر	این اثر شرح حال عارف قرن پنجم ابوسعید ابوالخیر است.	۱۰
الهی نامه	عطار نیشابوری	نظم	این اثر یک منظومهٔ عارفانه در قالب مثنوی است	شکایت
امثال و حکم	دهخدا	نثر	نام این اثر در قلمرو ادبی صفحهٔ ۱۰۶ آمده است	۱۳
تفسیر سورهٔ یوسف	احمد بن محمد بن زیدطوسی	نثر	نمونه ای اثر نثر مسجع می باشد که در کتاب آورده شده است	۷
خسرو	عبدالحسین وجدانی	نثر	این داستان از مجموعهٔ داستان «عمو غلام» است	۱۴
دریا دلان صف شکن	مرتضی آوینی	نثر	از آثار ادبیات انقلاب اسلامی و از لحاظ محتوا جز ادبیات پایداری محسوب می شود است این متن از مجلهٔ «ادبیات داستانی» نقل شده است.	۱۰
دیوار	جمال میرصادقی	نثر	داستان از زبان سوم شخص (دانای کل) تعریف شده است	۲
سفرنامه	ناصر خسرو	نثر	بخشی از نوشتهٔ حکیم ابومعین ناصر خسرو قبادیانی، سرایندهٔ قرن پنجم است. در این نوشته، ناصر خسرو بخشی از رخدادهای سفر خویش را با ذکر زمان و مکان و شرح جزئیات و توصیف حالات اشخاص، بیان کرده است (سفرنامه)	۸
سمفونی پنجم جنوب	نزار قبّانی	نظم	منظومه ای از شاعر سوری معاصر بین سالهای ۱۹۲۳-۱۹۹۸ م نزار قبّانی است	۱۷
سه پرشش	تولستوی	نثر	درون مایهٔ آن دعوت به نیکی و درستی است	۱۸
سیاست نامه	خواجه نظام الملک توسی	نثر	از آثار تعلیمی قرن پنجم با نثری ساده و خالی از تصنع است.	۳
شاهنامه	فردوسی	نظم	برجسته ترین اثر منظوم حماسی ملی ایران در قالب مثنوی است	۱۲
قابوس نامه	عنصرالمعالی کیکاووس	نثر	از آثار ادبیات تعلیمی قرن پنجم با نثری ساده و خالی از تصنع است.	۲
گلستان	سعدی	نثر آمیخته به نظم	از آثار ادبیات تعلیمی با نثری مسجع است.	۸
گوشوارهٔ عرش	سیدعلی موسوی گرماردی	نظم	مجموعهٔ کامل شعرهای آیینی و از آثار ادبیات پایداری یا ادب مقاومت است	۳
مانده های زمینی و مانده های تازه	آندره ژید	نثر	کتابی در ستایش شادی، شوق به زندگی و غنیمت شمردن لحظات است. آندره ژید در این کتاب خداوند را در همهٔ موجودات هستی متجلی می بیند.	۱۸
مثنوی معنوی	مولوی	نظم	از آثار عرفانی و تعلیمی ادبیات فارسی است	۱۴
مزارشاعر	فرانسوا کوپه	نثر	شاعر و نویسندهٔ فرانسوی در این شعر به مقایسهٔ چنگیزخان و فردوسی پرداخته است	۱۷
من زنده ام	معصومه آباد	نثر	از آثار ادبیات انقلاب اسلامی و از لحاظ محتوا جز آثار پایداری محسوب می شود است (خاطره نگاری)	۱۱

تاریخ ادبیات فارسی یازدهم (طبق حروف الفبا)

تاریخ ادبیات پایه یازدهم

نام اثر	مؤلف	نظم یا نثر	توضیحات	درس
الهی نامه	سنایی	نظم	الهی نامه نام دیگر حدیقه الحقیقه سنایی است. نام این اثر در متن درس هشتم (در کوی عاشقان) صفحه ۷۰ ذکر شده است.	۸
اسرارنامه	عطار نیشابوری	نظم	نام این اثر در متن درس هشتم (در کوی عاشقان) صفحه ۶۷ ذکر شده است. شیخ عطار ، کتاب «اسرارنامه» را به جلال الدین خردسال هدیه داد.	۸
بوستان	سعدی	نثر	از آثار ادبیات تعلیمی برجسته زبان و ادبیات فارسی است.	۱
بهارستان	جامی	نثر آمیخته به نظم	از آثار ادبیات تعلیمی است که به تقلید از گلستان نگاشته شده است.	۱
پرنده ای به نام آذرباد	ریچارد باخ	نثر	این اثر را سودابه پرتوی به فارسی ترجمه کرده است.	۱۸
پیامبر و دیوانه	جبران خلیل جبران	نثر	اثری عارفانه است.	۱۷
تاریخ بیهقی	ابوالفضل بیهقی	نثر	نام دیگر آن « تاریخ مسعودی » است	۲
تحفه الاحرار	جامی	نظم	این منظومه در قالب مثنوی است.	۲
تذکره الاولیا	عطار نیشابوری	نثر	تنها اثر مثنوی عطار است که شرح حال هفتاد و دو تن از عارفان است.	۶
جوامع الحکایات و لوامع الروایات	محمد عوفی	نثر آمیخته به نظم	مجموعه ای داستانی است	۱۵
جودی	عبدالجواد جودی خراسانی	نظم	قصیده های در مدح پیامبر اکرم (ص)، حضرت علی (ع) و عید غدیر است. نام این اثر در متن درس شانزدهم (قصه عینکم) صفحه ۱۲۷ ذکر شده است	۱۶
چشمه روشن	غلامحسین یوسفی	نثر	بررسی آثار شعرای فارسی زبان از زمان رودکی تا شاعران معاصر	۱۲
حملة حیدری	باذل مشهدی	نظم	از نمونه های حماسه های مصنوعی است در قالب مثنوی است.	۱۴
دیوان غربی-شرقی	یوهان ولفگانگ گوته	نظم	شاعر، ادیب آلمانی که با الهام از حافظ ، «دیوان غربی - شرقی» را آفرید	۱۸
روزها	محمدعلی اسلامی ندوشن	نثر	این اثر نمونه ای از حسب حال در ادبیات فارسی است.	۹
روضه خلد	مجد خوافی	نثر آمیخته به نظم	از آثار ادبیات تعلیمی است که به تقلید از گلستان نگاشته شده است.	۱۲
زادالمعاد	علامه مجلسی	نثر	کتابی به زبان فارسی درباره پاره ای از اعمال مستحب. نام این اثر در متن درس شانزدهم (قصه عینکم) صفحه ۱۲۷ ذکر شده است	۱۶
زندان موصل	کامور بخشایش	نثر	از آثار ادبیات پایداری و خاطرات اسیر آزاد شده، اصغر رباط جزئی (خاطره نگاری)	۵
زندگانی جلال الدین محمد، مشهور به مولوی	بدیع الزمان فروزانفر	نثر آمیخته به نظم	شرح زندگانی مولانا (زندگی نامه)	۸
سه دیدار	نادر ابراهیمی	نثر	درباره زندگی امام خمینی و در قالب داستان به رشته تحریر درآمده است.	۱۶
شلوارهای وصله دار	رسول پرویزی	نثر	کتابی از داستان های کوتاه است که قصه عینکم یکی از داستان های آن است.	۱۶
عباس میرزا، آغازگری تنها	مجید واعظی	نثر	نمونه ای از آثار ادبیات پایداری است	۵
غزلیات شمس	جلال الدین مولوی	نظم	«دیوان شمس تبریزی» (یا دیوان کبیر) از نام های دیگر آن است.	۷

ادامه تاریخ ادبیات پایه یازدهم				
نام اثر	مؤلف	نظم یا نثر	توضیحات	درس
فرهاد و شیرین	وحشی بافقی	نظم	یک منظومه عاشقانه در قالب مثنوی است.	ستایش
کلیله و دمنه	-	نثر آمیخته به نظم	این اثر ترجمه ابوالمعالی نصرالله منشی از عربی به فارسی است نه تالیف وی و جز آثار ادبیات تعلیمی محسوب می گردد.	۱۵
لیلی و مجنون	نظامی	نظم	از منظومه های برجسته عاشقانه زبان و ادبیات فارسی در قالب مثنوی است.	۶
ماه نو و مرغان آواره	رابیندرانات تاگور	نظم	مجموعه ای از گزیده اشعار این شاعر از دفترهای شعر مختلف اوست	۱۷
مرصاد العباد من المبدأ الی المعاد	نجم الدین رازی (معروف به دایه)	نثر آمیخته به نظم	از آثار عرفانی ادبیات فارسی است.	۷
منطق الطیر	عطار نیشابوری	نظم	این اثر از مثنوی های تمثیلی عرفان اسلامی به شمار می آید نام این اثر در متن درس هشتم (در کوی عاشقان) صفحه ۷۰ ذکر شده است.	۸
میثاق دوستی	لطفعلی صورتگر	نثر	در نوع ادبی خاطره نویسی محسوب می گردد در این درس امیرمعزی به عنوان یکی از بزرگترین مدیحه سرایان ادب فارسی آورده شده است.	۹
هم صدا با حلق اسماعیل	سید حسن حسینی	نظم	مجموعه شعری در قالب های: غزل، رباعی، مثنوی و سپید است. شعر درس « یاران عاشق » در قالب مثنوی است.	۱۱

تاریخ ادبیات فارسی دوازدهم (طبق حروف الفبا)

* آثاری که به رنگ سبز درآمده اند از کنکور ۱۴۰۰ و امتحان نهایی حذف شده اند.

تاریخ ادبیات پایه دوازدهم				
نام اثر	مؤلف	نظم یا نثر	توضیحات	درس
ارمیا	رضا امیرخانی	نثر	ارمیا نخستین اثر بلند رضا امیرخانی است که در حوزه ادبیات پایداری (مقاومت) نوشته شده است	۱۶
از پاریز تا پاریس	محمد ابراهیم باستانی پاریزی	نثر	این اثر نمونه ای از آثار «حسب حال» است.	۸
بخارای من ایل من	محمد بهمن بیگی	نثر	این اثر نمونه ای از آثار «حسب حال» است.	۹
تذکره الاولیا	عطار نیشابوری	نثر	تنها اثر منثور عطار است که شرح حال هفتاد و دو تن از عارفان است.	۸
تمهیدات	عین القضات همدانی	نثر آمیخته به نظم	اثری مهم در عرفان و اصول طریقت است.	۷
تیرانا	محمد رضا رحمانی (مهرداد اوستا)	نثر	این اثر به یک معنی، حسب حال و شرح اندیشه‌ها، دغدغه‌ها دل‌مشغولی‌های نویسنده است.	۱۰
در حیاط کوچک پاییز در زندان	مهدی اخوان ثالث	نظم	این کتاب ششمین مجموعه شعر چاپ شده در قالب شعر نو است و درس خوان هشتم از این مجموعه می باشد.	۱۳
دری به خانه خورشید	سلیمان هراتی	نظم	مجموعه شعر	۱۰
روایت سنگسازان ۲	عیسی سلمانی لطف آبادی	نثر	زندگینامه و خاطرات شهید هاشم ساجدی و در حوزه ادبیات پایداری است.	۳
گلستان	سعدی	نثر آمیخته به نظم	از آثار ادبیات تعلیمی با نثری مسجع است.	۱
سانتاماریا	سید مهدی شجاعی	نثر	مجموعه ای از چهل داستان کوتاه است.	۱۱
سندبادنامه	ظهیری سمرقندی	نثر	کتابی است در قالب حکایات و قصص که در نیمه اول قرن هفتم هجری، به رشته تحریر درآمده است	۱۴
شاهنامه	فردوسی	نظم	برجسته ترین اثر منظوم حماسی ملی ایران در قالب مثنوی است	۱۲
غزلواره	ویلیام شکسپیر	نثر	به موضوعاتی همچون گذر زمان، عشق، زیبایی می پردازد.	۱۸
فی حقیقه العشق	شهاب‌الدین سهروردی	نثر آمیخته به نظم	این اثر محتوای عرفانی دارد و جز ادبیات غنایی محسوب می شود.	۷
فیه ما فیه	جلال الدین محمد مولوی	نثر	از آثار منثور مولوی با درون مایه ای عرفانی و حکمت آموز است.	۶
قصه شیرین فرهاد	احمد عربلو	نثر	داستانی کوتاه که از نمونه های ادبیات پایداری است. با شیرین و فرهاد وحشی بافقی اشتباه نگیرید	۵
قصه های دوشنبه	آلفونس دوده	نثر	این اثر ترجمه عبدالحسین زرین کوب است.	۱۸
کباب غاز	محمدعلی جمال زاده	نثر	داستان کوتاه	۱۶
کلیله و دمنه	-	نثر آمیخته به نظم	این اثر ترجمه ابوالمعالی نصرالله منشی از عربی به فارسی است نه تالیف وی و جز آثار ادبیات تعلیمی محسوب می گردد.	۱
کوبر	علی شریعتی	نثر	این اثر را می توان از نمونه ای از «حسب حال» دانست.	۹
مسافر	یوهان کریستف فریدریش شیلر	نثر	قطعه ی ادبی از مشهورترین قطعات شیلر است.	۱۷

ادامه تاریخ ادبیات پایه دوازدهم				
درس	توضیحات	نظم یا نثر	مؤلف	نام اثر
۷	مجموعه شعر	نظم	محمدرضا شفیعی کدکنی (م. سرشک)	مثل درخت در شب باران
۶	از آثار عرفانی و تعلیمی ادبیات فارسی است	نظم	مولوی	مثنوی معنوی
۱۴	این اثر از مثنوی‌های تمثیلی عرفان اسلامی به‌شمار می‌آید.	نظم	عطار نیشابوری	منطق الطیر
۱۷	مجموعه ای از اشعار عاشقانه درس « خنده تو » از این مجموعه است	نظم	پابلو نرودا	هوا را از من بگیر، خنده ات را نه

نکات پراکنده فارسی دوازدهم	
به غزل‌هایی که محتوای آنها بیشتر مسائل سیاسی و اجتماعی است، غزل اجتماعی می‌گویند؛ در عصر مشروطه با توجه به دگرگونی‌های سیاسی و اجتماعی، این نوع غزل رواج یافت؛ در سروده‌های شاعرانی چون محمدتقی بهار، عارف قزوینی و فرخی یزدی می‌توان نمونه‌های آن را یافت	درس سوم
محمدتقی بهار شعر دماوندیه را در سال ۱۳۰۱ هجری شمسی سرود. در این سال به تحریک بیگانگان، هرج و مرج قلمی و اجتماعی و هتاک‌ها در مطبوعات و آزار وطن‌خواهان و سستی کار دولت مرکزی بروز کرده بود. بهار این قصیده را با تأثیر پذیری از این معانی گفته است	درس پنجم